

การศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบการ
ด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ
สถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (การศึกษามาตรฐาน
การดำเนินงานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกาย)

วัชรินทร์ แสงสัมฤทธิ์ผล
พรเพ็ญ อรัณยธาดา

Watcharin Sangsomridpron
Pornpen Aranyanark

กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย

Division of Physical Activity & Health
Department of Health

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาแบบเชิงพรรณนา (Descriptive study) มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ๒) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพตามเกณฑ์มาตรฐานโดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นสถานประกอบการฯ เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑๘ แห่ง ประกอบด้วย ภาคธุรกิจ จำนวน ๓ แห่ง ร้อยละ ๑๖.๖๗ ภาคกึ่งสวัสดิการ จำนวน ๑๑ แห่ง ร้อยละ ๖๑.๑๑ และภาคสวัสดิการ จำนวน ๔ แห่ง ร้อยละ ๒๒.๒๒ ตามลำดับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินมาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (Check List) ตามมาตรฐานที่ได้พิจารณาและจัดทำโดยคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ วิเคราะห์และแปลผลการศึกษาโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) วิเคราะห์และแปลผลด้วยค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษา พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ สถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ดำเนินงานไม่เป็นไปตามมาตรฐานทั้ง ๑๘ แห่ง ร้อยละ ๑๐๐ โดยด้านอุปกรณ์ออกกำลังกายไม่ได้มาตรฐานมากที่สุดจำนวน ๑๘ แห่ง รองลงมาเป็นด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๗ แห่ง ร้อยละ ๙๔.๔๔ และด้านความปลอดภัยและมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จำนวน ๑๔ แห่ง ร้อยละ ๗๗.๗๘ ตามลำดับ ส่วนการดำเนินการที่ได้ตามมาตรฐานมากที่สุด คือ ด้านการให้บริการ จำนวน ๑๑ แห่ง ร้อยละ ๖๑.๑๑ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์หาสาเหตุการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าว พบว่า ผู้ประกอบการและบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ และข้อจำกัดด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานซึ่งภายหลังจากที่ให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาให้แก่ผู้ประกอบการได้มีความรู้ ความเข้าใจในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ที่ยังไม่บรรลุตามเกณฑ์มาตรฐาน และดำเนินการตรวจประเมินรอบที่ ๒ พบว่า สถานประกอบการฯ มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานถึง ๑๕ แห่ง ร้อยละ ๘๓.๓๓ ซึ่งมีสถานประกอบการฯ ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพียง ๓ แห่ง ร้อยละ ๑๖.๖๗ โดยผู้ศึกษาขอเสนอควรมีการขับเคลื่อนเชิงนโยบายในการพัฒนาสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้ได้มาตรฐานมากขึ้น

บทนำ

การออกกำลังกายเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอจะช่วยพัฒนาสมรรถภาพทางกายให้แข็งแรงและยังส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นการออกกำลังกายนอกจากจะทำให้ร่างกายแข็งแรงยังสามารถป้องกันโรคที่ไม่ติดต่อต่างๆได้อีกเช่นโรคหัวใจและหลอดเลือดความดันโลหิตสูงเบาหวานชนิดที่ ๒ ไขมันในเลือดสูงและมะเร็งลำไส้ใหญ่ เป็นต้น ปัจจุบันนี้กระแสในการกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพด้วยการออกกำลังกายมีมากขึ้นเป็นลำดับ เหตุผลหนึ่งก็คือการออกกำลังกายทำให้ร่างกายของผู้ที่ออกกำลังกายมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์มีภูมิคุ้มกันโรค การมีสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของทุกคน การมีสุขภาพดีมิได้มีความหมายเพียงแต่การไม่เจ็บป่วยหรือปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ หากยังครอบคลุมถึงการมีภาวะสมบูรณ์ของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสิ่งแวดล้อม (สมชาย ลีทองอิน , ๒๕๕๖)^(๑)

ด้วยความสำคัญของการออกกำลังกายที่ประชาชนได้ตระหนักรู้ ทำให้กระแสการออกกำลังกายมีมากขึ้นเป็นลำดับ ภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดให้มีสถานที่และเครื่องมือออกกำลังกายไว้บริการเพื่อเป็นสวัสดิการและเพื่อดำเนินการทางด้านธุรกิจอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ เช่น ฟิตเนส คลับ ฟิสเนสเซ็นเตอร์ ศูนย์ออกกำลังกาย สपोर्टคลับ สโมสรกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น การให้บริการแบ่งตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ การบริการเฉพาะสมาชิก เช่น โรงแรม รีสอร์ท คอนโดมิเนียม สถานที่ทำงาน ในภาครัฐและเอกชนสถาบันการศึกษา และสถานพยาบาล เป็นต้น โดยในเขตชุมชนได้มีการให้บริการสถานที่ออกกำลังกาย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวในเขตชุมชนทั่วประเทศ เพื่อแลกกับค่าใช้จ่ายในการให้บริการที่แตกต่างกันไป โดยยังไม่มีหน่วยงานภาครัฐใดๆ รับผิดชอบในการให้คำแนะนำการใช้อุปกรณ์ออกกำลังกาย การดูแลด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชนผู้ใช้บริการ และปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่เฉพาะในการควบคุมมาตรฐานการประกอบธุรกิจประเภทนี้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมการดำเนินการกิจการดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ซึ่งจากการศึกษาของพรเพ็ญ อรัญยนาถ และฉัตรชัย มะสุนสีบ (๒๕๕๖)^(๒) ได้ศึกษาความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการใช้บริการและมาตรฐานการดำเนินงานของสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรณีศึกษาสมาชิกผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๙๘ คน ที่มีต่อมาตรฐานของสถานบริการออกกำลังกาย (ฟิตเนส) ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่และห้องออกกำลังกาย ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือออกกำลังกาย ด้านสมาชิกและการบริการสมาชิก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านความปลอดภัย โดยเทียบกับมาตรฐานของ American College of Sport Medicine (๒๐๐๗)^(๓) พบว่า ผ่านมาตรฐาน คือมาตรฐานด้านสถานที่ตัวอาคารและห้องออกกำลังกาย ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือออกกำลังกาย ด้านสมาชิกและระบบการบริการสมาชิกและระบบการบริการสมาชิก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ส่วนมาตรฐานมาตรฐานด้านความปลอดภัย พบว่า ยังไม่ได้มาตรฐาน

กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีบทบาทรับผิดชอบงานด้านออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เพื่อส่งเสริมประชาชนให้มีการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ประชาชนได้ออกกำลังกาย คือ มีสถานที่ในการออกกำลังกาย กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีสถานบริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ได้นำเสนอข้อมูลต่อคณะกรรมการสาธารณสุข เพื่อการคุ้มครองสุขภาพผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และคณะกรรมการสาธารณสุข ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยมีบทบาทจัดทำเกณฑ์มาตรฐานและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการสถานประกอบการกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพดำเนินการให้ได้ตามมาตรฐานฯ ก่อนที่จะมีมติให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมตามกฎหมาย

ในปี ๒๕๕๗ กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ โดยกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีสถานบริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ได้จัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพขึ้น

เพื่อพัฒนาศักยภาพ และส่งเสริมการดำเนินงานของสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน และได้เชิญสถานประกอบการฯ เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๑๘ แห่ง โดยได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับกรมอนามัย ในการพัฒนาสถานประกอบการฯ ให้เป็นต้นแบบตามมาตรฐานเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ได้ดำเนินการเยี่ยมชมตรวจประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีกระบวนการดำเนินงานในการประเมิน ดังนี้ ๑) ให้ผู้ประกอบการฯ ประเมินตนเองตามเกณฑ์มาตรฐาน ๒) คณะกรรมการการประเมินเป็นผู้ประเมิน และให้คำแนะนำ ๓) คณะกรรมการการประเมินตรวจประเมินซ้ำ โดยได้สรุปผลการดำเนินงานดังกล่าว จากการศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบการฯ ก่อนและหลังที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานสถานประกอบการฯ ให้ได้ตามมาตรฐาน แก่หน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป เพื่อการส่งเสริมผลประโยชน์ทางการค้าของสถานประกอบการฯ และเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์

- ๗.๑ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ ก่อนและหลัง เข้าร่วมโครงการฯ
- ๗.๒ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

วิธีการดำเนินงาน/วิธีการศึกษา/ขอบเขตงาน

๑. วิธีการดำเนินงาน

- ๑.๑ เสนอรายชื่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อลงนามแต่งตั้ง
- ๑.๒ ประชุมคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเพื่อจัดทำเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- ๑.๓ จัดทำคู่มือมาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
- ๑.๔ จัดพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กับกรมอนามัย ในการพัฒนาสถานประกอบการฯ ให้เป็นต้นแบบตามมาตรฐาน พร้อมประชุมชี้แจงเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแก่ผู้ประกอบการฯ ๑๘ แห่ง ที่เข้าร่วมโครงการ ตามคู่มือเกณฑ์มาตรฐานประกอบด้วย ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ด้านอุปกรณ์ออกกำลังกาย ด้านการให้บริการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านความปลอดภัย และมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินพร้อมทั้งให้ผู้ประกอบการประเมินตนเองตามมาตรฐาน
- ๑.๕ เสนอกรมอนามัยแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินมาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องคณะกรรมการ ประกอบด้วยคณะกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพผู้แทนสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย และผู้แทนศูนย์อนามัยทั้ง ๑๓ แห่ง
- ๑.๖ ตรวจเยี่ยมและประเมินมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบการฯ รอบที่ ๑ ตามเกณฑ์มาตรฐานพร้อมให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการเพื่อให้เกิดการปรับปรุง และพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐาน
- ๑.๗ แจ้งผลการประเมิน และแนวทางการพัฒนาสถานประกอบการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสู่มาตรฐาน ให้ผู้ประกอบการฯ ทุกแห่งทราบ

๑.๘ ตรวจสอบและประเมินมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบกิจการฯ โดยคณะกรรมการประเมิน รอบที่ ๒

๑.๙ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการฯ โดยวิเคราะห์ และแปลผลเป็นค่าความถี่ และร้อยละ

๒. วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเชิงพรรณนา (Descriptive study) โดยใช้แบบประเมินมาตรฐานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (Check List) โดยมีสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพเป็นประชากรกลุ่มเป้าหมาย

๓. ขอบเขตการศึกษา

๓.๑ ขอบเขตของประชากร

สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ จำนวน ๑๘ แห่งโดยมีรูปแบบการให้บริการแบ่งออกเป็นภาคธุรกิจ จำนวน ๓ แห่ง ภาคกึ่งสวัสดิการ จำนวน ๑๑ แห่งและภาคสวัสดิการ จำนวน ๔ แห่ง

๓.๒ ขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

โดยใช้แบบประเมินมาตรฐานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (Check List) ตามมาตรฐานที่ได้พิจารณาและจัดทำโดยคณะอนุกรรมการพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ^(๑) มีองค์ประกอบ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านอุปกรณ์ออกกำลังกาย ด้านการให้บริการ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการและด้านความปลอดภัย และมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

ผลการดำเนิน/ ผลการศึกษา

๑. ข้อมูลทั่วไปของสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ

๑.๑ ส่วนใหญ่สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ที่เข้าร่วมโครงการมีลักษณะการให้บริการเป็นแบบกึ่งสวัสดิการ จำนวน ๑๑ แห่ง ร้อยละ ๖๑.๑๑ รองลงมาเป็นแบบสวัสดิการ จำนวน ๔ แห่ง ร้อยละ ๒๒.๒๒ และแบบธุรกิจ จำนวน ๓ แห่ง ร้อยละ ๑๖.๖๗ ตามลำดับ

๑.๒ บุคลากรผู้ให้บริการออกกำลังกาย พบว่า ส่วนใหญ่มีบุคลากรน้อยกว่า ๑๐ คน จำนวน ๑๒ แห่ง ร้อยละ ๖๖.๖๗ รองลงมามี ๑๐-๒๐ คน จำนวน ๔ แห่ง ร้อยละ ๒๒.๒๒ ตามลำดับ โดยมีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาหรือพลศึกษา จำนวน ๑๕๐ คน ร้อยละ ๙๑.๔๖ รองลงมาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๒ คน ร้อยละ ๗.๓๒ และส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน ๑-๓ ปี จำนวน ๑๕๘ คน ร้อยละ ๙๖.๓๔ รองลงมา มากกว่า ๓ ปี จำนวน ๔ คน ร้อยละ ๒.๔๓

๑.๓ สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ให้บริการออกกำลังกาย ตั้งแต่ ๑๐๐-๑,๐๐๐ ตารางเมตร จำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ รองลงมา ตั้งแต่ ๑,๐๐๑-๒,๐๐๐ ตารางเมตร จำนวน ๖ แห่ง ร้อยละ ๓๓.๓๓

๒. ข้อมูลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพตามองค์ประกอบมาตรฐาน ๕ ด้าน

ตารางที่ ๑ ผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพก่อนเข้าร่วมโครงการ

มาตรฐาน	ผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน (n=๑๘)		รายละเอียด
	ประเมินตนเอง	ประเมินโดย คณะกรรมการ รอบที่ ๑	
๑. อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	ผ่าน ๔ แห่ง (๒๒.๒๒%) ไม่ผ่าน ๑๔ แห่ง (๗๗.๗๘%)	ผ่าน ๑ แห่ง (๕.๕๖%) ไม่ผ่าน ๑๗ แห่ง (๙๔.๔๔%)	๑) ไม่มีแผนผังแสดงพื้นที่การให้บริการ จำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ ๒) การระบายอากาศในห้องออกกำลังกาย ไม่เพียงพอ จำนวน ๗ แห่ง ร้อยละ ๓๘.๘๙ ๓) แสงสว่างในห้องออกกำลังกาย มีไม่ เพียงพอ และพื้นที่ให้บริการออกกำลังกาย แบ่งไม่เป็นสัดส่วน จำนวน ๔ แห่ง ร้อยละ ๒๒.๒๒ ๔) ตัวอาคารมีรอยแตกร้าว หรือไม่ ปลอดภัยและถึงดับเพลิงแบบมือถือ มีไม่เพียงพอ จำนวน ๓ แห่ง ร้อยละ ๑๖.๖๗
๒. อุปกรณ์ ออกกำลังกาย	ผ่าน ๕ แห่ง (๒๗.๗๘%) ไม่ผ่าน ๑๓ แห่ง (๗๒.๒๒%)	ไม่ผ่านทั้ง ๑๘ แห่ง (๑๐๐%)	๑) อุปกรณ์ออกกำลังกายมีป้ายคำแนะนำ คำเตือนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่ครบทุกเครื่อง จำนวน ๑๓ แห่ง ร้อยละ ๗๒.๒๒ ๒) การจัดวางอุปกรณ์ออกกำลังกาย มีระยะห่างไม่เหมาะสม จำนวน ๑๒ แห่ง ร้อยละ ๖๖.๖๗ ๓) ไม่มีระบบตรวจสอบอุปกรณ์ออกกำลัง กาย จำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖
๓. การให้บริการ	ผ่าน ๑๒ แห่ง (๖๖.๖๗%) ไม่ผ่าน ๖ แห่ง (๓๓.๓๓%)	ผ่าน ๑๑ แห่ง (๖๑.๑๑%) ไม่ผ่าน ๗ แห่ง (๓๘.๘๘%)	๑) ไม่มีการให้บริการตรวจคัดกรองสุขภาพ แก่สมาชิกก่อนให้บริการ จำนวน ๖ แห่ง ร้อยละ ๓๓.๓๓ ๒) ไม่มีระบบการบันทึกการแนะนำ และ การจัดโปรแกรมออกกำลังกาย จำนวน ๕ แห่ง ร้อยละ ๒๗.๗๘

มาตรฐาน	ผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน (n=๑๘)		รายละเอียด
	ประเมินตนเอง	ประเมินโดย คณะกรรมการ รอบที่ ๑	
			๓) ห้องออกกำลังกายไม่มีป้ายคำแนะนำ ค่าเตือนการออกกำลังกาย จำนวน ๓ แห่ง ร้อยละ ๑๖.๖๗ ๔) น้ำดื่มไม่เพียงพอ จำนวน ๒ แห่ง ร้อยละ ๑๑.๑๑
๔. บุคลากร ผู้ให้บริการ	ผ่าน ๙ แห่ง (๕๐%) ไม่ผ่าน ๙ แห่ง (๕๐%)	ผ่าน ๕ แห่ง (๒๗.๗๘%) ไม่ผ่าน ๑๓ แห่ง (๗๒.๒๒%)	๑) บุคลากรไม่ได้รับการอบรมหรืออบรม ไม่ครบหลักสูตรผู้ฝึกสอนการออกกำลัง กาย จำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ ๒) บุคลากรได้รับการฟื้นฟูวิชาการไม่ครบ ทุกคน จำนวน ๗ แห่ง ร้อยละ ๓๘.๘๙ ๓) บุคลากรมีไม่เพียงพอ จำนวน ๕ แห่ง ร้อยละ ๒๗.๗๖
๕. ความ ปลอดภัยและ มาตรการกรณี เกิดเหตุฉุกเฉิน	ผ่าน ๘ แห่ง (๔๔.๔๔%) ไม่ผ่าน ๑๐ แห่ง (๕๕.๕๖%)	ผ่าน ๔ แห่ง (๒๒.๒๒%) ไม่ผ่าน ๑๔ แห่ง (๗๗.๗๘%)	๑) ไม่มีระบบการส่งต่อผู้ป่วย จำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ ๒) ไม่มีแผนฉุกเฉินและการซ้อมแผน จำนวน ๙ แห่ง ร้อยละ ๕๐.๐๐ ๓) ไม่มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น จำนวน ๕ แห่ง ร้อยละ ๒๗.๗๖

จากตารางที่ ๑ สรุปผลได้ดังนี้

๑. ผลการประเมินตนเองของสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ พบว่า
ดำเนินการผ่านเกณฑ์มาตรฐานครบทุกด้าน จำนวน ๔ แห่ง ร้อยละ ๒๒.๒๒ และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครบ
ทุกด้าน จำนวน ๑๔ แห่ง ร้อยละ ๗๗.๗๘ แต่พบว่าสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
ดำเนินการไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครบทุกด้าน จำนวน ๑๘ แห่ง ร้อยละ ๑๐๐ จากการประเมินของ
คณะกรรมการ รอบที่ ๑

๒. สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ดำเนินการผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
มากที่สุดในด้านการให้บริการ จำนวน ๑๑ แห่ง ร้อยละ ๖๑.๑๑ รองลงมา คือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำนวน
๕ แห่ง ร้อยละ ๒๗.๗๘ และ ด้านความปลอดภัยและมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จำนวน ๔ แห่ง ร้อยละ
๒๒.๒๒ตามลำดับ จากการประเมินของคณะกรรมการ รอบที่ ๑

๓. สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ดำเนินการไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานมาก
ที่สุดในด้านอุปกรณ์ออกกำลังกาย จำนวน ๑๘ แห่ง ร้อยละ ๑๐๐ รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่และ
สิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๗ แห่ง ร้อยละ ๙๔.๔๔ ด้านความปลอดภัยและมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จำนวน ๑๔
แห่ง ร้อยละ ๗๗.๗๘ และด้านบุคลากรผู้ให้บริการ จำนวน ๑๓ แห่ง ร้อยละ ๗๒.๒๒ ตามลำดับ จากการประเมิน
ของคณะกรรมการ รอบที่ ๑ รายละเอียดดังนี้

๓.๑ มาตรฐานด้านอุปกรณ์ออกกำลังกาย พบว่า อุปกรณ์ออกกำลังกายมีป้ายคำแนะนำ คำเตือน เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่ครบทุกเครื่องมากที่สุดจำนวน ๑๓ แห่ง ร้อยละ ๗๒.๒๒ รองลงมาคือ การจัดวางอุปกรณ์ออกกำลังกายมีระยะห่างไม่เหมาะสม จำนวน ๑๒ แห่ง ร้อยละ ๖๖.๖๗ และไม่มีระบบตรวจสอบ อุปกรณ์ออกกำลังกาย จำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ ตามลำดับ

๓.๒ มาตรฐานด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ห้องออกกำลังกายไม่มีแผนผังแสดงพื้นที่ การให้บริการมากที่สุดจำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ รองลงมาคือ การระบายอากาศในห้องออกกำลังกาย ไม่เพียงพอ จำนวน ๗ แห่ง ร้อยละ ๓๘.๘๙ แสงสว่างในห้องออกกำลังกายมีไม่เพียงพอ และพื้นที่ให้บริการ ออกกำลังกายแบ่งไม่เป็นสัดส่วน จำนวน ๔ แห่ง ร้อยละ ๒๒.๒๒ ตามลำดับ

๓.๓ มาตรฐานด้านความปลอดภัยและมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน พบว่า ไม่มีระบบการส่งต่อ ผู้ป่วย กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินมากที่สุดจำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ รองลงมาคือ ไม่มีแผนฉุกเฉินและการซ้อม แผนอัคคีภัยและการช่วยชีวิต จำนวน ๙ แห่ง ร้อยละ ๕๐.๐๐ และไม่มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น จำนวน ๕ แห่ง ร้อยละ ๒๗.๗๘ ตามลำดับ

๓.๔ มาตรฐานด้านบุคลากรผู้ให้บริการพบว่า บุคลากรไม่ได้รับการอบรมหรืออบรมไม่ครบ หลักสูตรผู้ฝึกสอนการออกกำลังกายมากที่สุด จำนวน ๑๐ แห่ง ร้อยละ ๕๕.๕๖ รองลงมาคือ บุคลากรได้รับการ ฟื้นฟูวิชาการไม่ครบทุกคน จำนวน ๗ แห่ง ร้อยละ ๓๘.๘๙ และบุคลากรมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการสมาชิก ทั้งใช้และไม่ใช้อุปกรณ์ออกกำลังกาย จำนวน ๕ แห่ง ร้อยละ ๒๗.๗๘ ตามลำดับ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากผลการประเมินโดยคณะกรรมการ รอบที่ ๑ วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงาน ตามมาตรฐานของสถานประกอบกิจการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพได้ดังนี้

๑. ผู้ประกอบการและบุคลากรสถานประกอบกิจการฯ ขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ พัฒนาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน

๒. ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการดำเนินงานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน

๓. บุคลากรขาดทักษะการให้คำแนะนำการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพแก่สมาชิก และมีไม่เพียงพอ ต่อสมาชิก

๔. งบประมาณที่ใช้ดำเนินการพัฒนาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานค่อนข้างจำกัด

แนวทางการพัฒนาสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้ได้ตามมาตรฐาน

จากผลการประเมินรอบที่ ๑ ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำคำแนะนำแนวทางการพัฒนาสถานประกอบ กิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนี้

ตารางที่ ๒ แนวทางการพัฒนาสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้ได้ตามมาตรฐาน

มาตรฐานที่ยังไม่บรรลุ	แนวทางการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน
<p>๑. อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑.๑ จัดทำและติดตั้งป้ายแผนผังแสดงพื้นที่ให้บริการ ประกอบด้วย ห้องออกกำลังกาย ทางหนีไฟ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เห็นชัดเจน</p> <p>๑.๒ เพิ่มพัดลมดูดอากาศในห้องออกกำลังกายให้เพียงพอ เพื่อระบายอากาศให้เพียงพอ</p> <p>๑.๓ ตรวจวัดและปรับเพิ่มแสงสว่างในห้องออกกำลังกายให้เพียงพอไม่น้อยกว่า ๒๐๐ Lux</p> <p>๑.๔ จัดแบ่งพื้นที่ให้บริการออกกำลังกายให้เป็นสัดส่วน ได้แก่ พื้นที่จัดวางอุปกรณ์ออกกำลังกาย ๓ ประเภท พื้นที่กิจกรรมออกกำลังกายกลุ่ม</p> <p>๑.๕ ประสานงานวิศวกรควบคุมอาคารให้ดำเนินการตรวจสอบรับรองความปลอดภัยของอาคารและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง</p> <p>๑.๖ จัดหาและติดตั้งถังดับเพลิงแบบมือถือให้เพียงพอตามมาตรฐาน</p>
<p>๒. อุปกรณ์ออกกำลังกาย</p>	<p>๒.๑ จัดทำและติดตั้งป้ายคำแนะนำ คำเตือนการใช้อุปกรณ์เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ครบทุกเครื่อง</p> <p>๒.๒ จัดวางอุปกรณ์ออกกำลังกาย ให้ห่างกันไม่น้อยกว่า ๖๐ เซนติเมตร และมีช่องทางเดินรวมไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร เพื่อความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ของสมาชิก</p> <p>๒.๒ จัดทำบันทึกการตรวจสอบสภาพการใช้งานอุปกรณ์ออกกำลังกายทุกประเภทแบบประจำวัน พร้อมระบุผู้รับผิดชอบ</p>
<p>๓. การให้บริการ</p>	<p>๓.๑ จัดบริการตรวจคัดกรองสุขภาพแก่สมาชิกก่อนให้บริการทุกครั้ง และมีบันทึกการตรวจสุขภาพ</p> <p>๓.๒ จัดหาป้ายคำแนะนำ ข้อควรระวังในการออกกำลังกาย โดยติดไว้ที่ผนังห้องออกกำลังกายให้เพียงพอและมองเห็นชัดเจน</p> <p>๓.๓ จัดหาน้ำดื่มบริการในห้องออกกำลังกายอย่างเพียงพอ และเหมาะสม</p>
<p>๔. บุคลากรผู้ให้บริการ</p>	<p>๔.๑ จัดทำแผนการอบรมบุคลากรหลักสูตรผู้ฝึกสอนการออกกำลังกาย และการฟื้นฟูวิชาการด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยส่งบุคลากรเข้าอบรมให้ครบทุกคนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง</p> <p>๔.๒ กรณีที่บุคลากรมีไม่เพียงพอ ควรจัดแบ่งบุคลากรให้บริการโดยพิจารณาจำนวนสมาชิกที่ใช้บริการตามช่วงเวลา หรือ อบรมอาสาสมัครเพิ่มเติม</p>

มาตรฐานที่ยังไม่บรรลุ	แนวทางการพัฒนาให้ได้มาตรฐาน
๕. ความปลอดภัยและมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน	<p>๕.๑ จัดทำแผนฉุกเฉิน ได้แก่ แผนการระงับอัคคีภัย และ แผนการช่วยชีวิต โดยมีการซ้อมแผนฉุกเฉินภายในหน่วยงาน หรือ ร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง</p> <p>๕.๒ จัดทำผังงาน (Flow Chart) ขั้นตอนการส่งต่อผู้ป่วย โดยระบุชื่อเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ หมายเลขโทรศัพท์ของสถานพยาบาลที่อยู่ใกล้เคียง กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ติดไว้ในที่มองเห็นชัดเจน</p> <p>๕.๓ จัดหาอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้น และมีบันทึกการตรวจเช็คพร้อมใช้ตลอดเวลา</p>

๓. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพรอบ ๒ หลังเข้าร่วมโครงการ

ตารางที่ ๓ ผลการติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพรอบ ๒

เกณฑ์มาตรฐาน	ผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยคณะกรรมการ (n = ๑๘)		คุณลักษณะที่ยังไม่เป็นไปตาม มาตรฐาน
	ประเมินรอบที่ ๑ (ก่อนเข้าร่วม)	ประเมินรอบที่ ๒ (หลังเข้าร่วม)	
๑. อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ผ่าน ๑ แห่ง (ร้อยละ ๕.๕๖) ไม่ผ่าน ๑๗ แห่ง (ร้อยละ ๙๔.๔๔)	ผ่าน ๑๖ แห่ง (ร้อยละ ๘๘.๘๘) ไม่ผ่าน ๒ แห่ง (ร้อยละ ๑๑.๑๑)	๑. การระบายอากาศ การถ่ายเทอากาศในห้องออกกำลังกายไม่เพียงพอจำนวน ๑ แห่ง ๒. ไม่มีทางหนีไฟหรือทางออกฉุกเฉินจำนวน ๑ แห่ง
๒. อุปกรณ์ออกกำลังกาย	ไม่ผ่าน ๑๘ แห่ง (ร้อยละ ๑๐๐)	ผ่าน ๑๘ แห่ง (ร้อยละ ๑๐๐)	
๓. การให้บริการ	ผ่าน ๑๑ แห่ง (ร้อยละ ๖๑.๑๑) ไม่ผ่าน ๗ แห่ง (ร้อยละ ๓๘.๘๙)	ผ่าน ๑๗ แห่ง (ร้อยละ ๙๔.๔๔) ไม่ผ่าน ๑ แห่ง (ร้อยละ ๕.๕๖)	ไม่มีการตรวจคัดกรองภาวะสุขภาพแก่สมาชิก ก่อนการให้บริการครั้งแรก เพื่อคัดกรองความเสี่ยง เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำ
๔. บุคลากรผู้ให้บริการ	ผ่าน ๕ แห่ง (ร้อยละ ๒๗.๗๘) ไม่ผ่าน ๑๓ แห่ง (ร้อยละ ๗๒.๒๒)	ผ่าน ๑๗ แห่ง (ร้อยละ ๙๔.๔๔) ไม่ผ่าน ๑ แห่ง (ร้อยละ ๕.๕๖)	ไม่มีบุคลากรให้คำแนะนำการออกกำลังกาย

เกณฑ์มาตรฐาน	ผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยคณะกรรมการ (n = ๑๘)		คุณลักษณะที่ยังไม่เป็นไปตาม มาตรฐาน
	ประเมินรอบที่ ๑ (ก่อนเข้าร่วม)	ประเมินรอบที่ ๒ (หลังเข้าร่วม)	
๕. ความปลอดภัยและ มาตรการกรณีเกิดเหตุ ฉุกเฉิน	ผ่าน ๔ แห่ง (ร้อยละ ๒๒.๒๒) ไม่ผ่าน ๑๔ แห่ง (ร้อยละ ๗๗.๗๘)	ผ่าน ๑๘ แห่ง (ร้อยละ ๑๐๐)	

จากตารางที่ ๓ พบว่าสถานประกอบกิจการฯ มีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๕ แห่ง ร้อยละ ๘๓.๓๓ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการประเมินของคณะกรรมการรอบที่ ๑ โดยด้านอุปกรณ์ออกกำลังกายและด้านความปลอดภัย สามารถดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานทั้งหมด ๑๘ แห่ง ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งมีสถานประกอบกิจการฯ ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเพียง ๓ แห่ง ร้อยละ ๑๖.๖๗ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินงานปรับปรุงให้ได้ตามมาตรฐานในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การให้บริการและบุคลากรผู้ให้บริการได้แก่ การติดตั้งระบบการระบายอากาศในห้องออกกำลังกาย การสร้างทางหนีไฟหรือทางออกฉุกเฉิน และการจัดหาบุคลากรให้คำแนะนำการออกกำลังกาย ซึ่งได้จัดทำแผนของงบประมาณไว้แล้ว และจะดำเนินการพัฒนา ปรับปรุงให้ได้ตามมาตรฐานต่อไป

การนำไปใช้ประโยชน์

๑. ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะพัฒนาเครื่องมือในการประเมิน เพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการและการดำเนินการของสถานประกอบกิจการฯ

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายอื่น ๆ มีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาให้ได้ตามมาตรฐาน ด้วยวิธีดังนี้

๒.๑ พัฒนาความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (Partner) ได้แก่ ประกอบกิจการฯ และประชาชนผู้ใช้บริการ ในด้านการให้ความรู้ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์

๒.๒ ลงทุน (Invest) เพื่อการพัฒนาต่อยอด โดยศึกษาวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ สร้างระบบการเฝ้าระวัง และจัดระบบการตรวจประเมินให้คำแนะนำ รับรองมาตรฐานแก่สถานประกอบกิจการฯ อย่างต่อเนื่อง

๒.๓ พัฒนาระบบการกำหนดนโยบายสาธารณะและกฎหมายด้านสุขภาพ (Regulation & Law) โดยจัดทำข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสถานประกอบกิจการฯ เพื่อเสนอผลักดันเป็นกฎหมายในการดูแล ควบคุม กำกับ

๒.๔ สร้างความตระหนัก (Advocate) เพื่อการปรับเปลี่ยนคุณภาพการบริการ โดยร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการฯ และประชาชนผู้ใช้บริการกำหนดมาตรฐาน โดยสร้างเครือข่ายการพัฒนาและรับรองคุณภาพมาตรฐานสถานประกอบกิจการฯ

๒.๕ พัฒนาสมรรถนะบุคลากรผู้ให้บริการ (Build Capacity) โดยส่งเสริม สนับสนุนการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถแก่บุคลากรผู้ให้บริการ

ความยุ่งยากในการดำเนินการ/ปัญหา/อุปสรรค

๑. ระยะเวลาในการศึกษาค่อนข้างจำกัด
๒. ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนาสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ ให้ได้ตามมาตรฐานของสถานประกอบกิจการฯ
๓. ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ควบคุมการดำเนินงานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ/วิจารณ์

จากการศึกษา พบว่า สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครบทุกด้านมีทั้งหมด ๑๘ แห่ง ร้อยละ ๑๐๐ โดยดำเนินการไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานมากที่สุด คือ ด้านอุปกรณ์ออกกำลังกาย จำนวน ๑๘ แห่ง ร้อยละ ๑๐๐ รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๗ แห่ง ร้อยละ ๙๔.๔๔ และด้านความปลอดภัยและมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จำนวน ๑๔ แห่ง ร้อยละ ๗๗.๗๘ ตามลำดับ ซึ่งสถานประกอบกิจการฯ ส่วนใหญ่ จำนวน ๑๑ แห่ง ร้อยละ ๖๑.๑๑ ดำเนินงานด้านการให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานมากที่สุด จากการประเมินของคณะกรรมการรอบที่ ๑ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของพรเพ็ญ อรัญยานาค และฉัตรชัย มะสุนสีบ (๒๕๕๖) ^(๒) ที่ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการใช้บริการและมาตรฐานการดำเนินงานของสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ : กรณีศึกษาสมาชิกผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า สมาชิกผู้ใช้บริการ เห็นว่าสถานประกอบกิจการฯ มีการดำเนินงานได้มาตรฐาน ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านสถานที่ ตัวอาคาร และห้องออกกำลังกาย ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือออกกำลังกาย ด้านสมาชิกและระบบการบริการสมาชิก และด้านบุคลากรผู้ให้บริการ มีเพียงด้านความปลอดภัยและขั้นตอนกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินเท่านั้นที่ไม่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาทั้ง ๒ ส่วนข้างต้น สรุปได้ว่าทั้งผู้ประกอบการสถานประกอบกิจการฯ และประชาชนผู้ใช้บริการ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในมาตรฐาน และการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งเมื่อได้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ และให้คำแนะนำแนวทางในการพัฒนาให้สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายได้มาตรฐาน ส่งผลทำให้สถานประกอบกิจการฯ มีการพัฒนาจนผ่านเกณฑ์มาตรฐานครบทั้ง ๕ ด้าน เพิ่มขึ้นจากเดิม จำนวน ๑๕ แห่ง ร้อยละ ๘๓.๓๓ จากการประเมินของคณะกรรมการรอบที่ ๒

ดังนั้น การพัฒนาให้สถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายได้ตามมาตรฐาน นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริม สนับสนุน ด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสร้างความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านองค์ความรู้ในมาตรฐานด้วยวิธีจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การสร้างความตระหนัก (Advocate) เพื่อการปรับเปลี่ยนคุณภาพการบริการ ด้วยวิธีสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ทุกช่องทาง การผลักดันเป็นกฎหมายในการดูแล ควบคุม กำกับ และการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรผู้ให้บริการ โดยดำเนินการควบคู่กันไป เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

งานศึกษานี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีตามวัตถุประสงค์การศึกษา โดยได้รับความช่วยเหลือและความกรุณาจากนางพรเพ็ญ อรัญยานาค นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมสถานบริการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรมอนามัย และคณะกรรมการพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายทุกท่าน ที่ให้ข้อเสนอแนะ ข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการทำการศึกษารวมถึงให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งตลอดเวลา

การศึกษา ซึ่งส่งผลให้งานศึกษานี้ทรงคุณค่าทางวิชาการ นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือ และความอนุเคราะห์จากผู้ประกอบการสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ศึกษา ตลอดระยะเวลาทำการศึกษา ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านดังรายนามที่กล่าวข้างต้นมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

๑. กองออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ. รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗.๒๕๕๗.(อัสสำเนา)
๒. พรเพ็ญ อรัณยนาถ และฉัตรชัย มะสุนสืบ .(๒๕๕๖). ความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการใช้บริการและมาตรฐานการดำเนินงานของสถานประกอบกิจการด้านการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ กรณีศึกษา สมาชิกผู้ใช้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร.วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ปีที่ ๓๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๕๖). กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
๓. เขมวิกา วัฒนจินดาเลิศ.(๒๕๕๔).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้สถานที่ออกกำลังกายในกรุงเทพมหานคร: ศึกษาเฉพาะกรณี กลุ่มคนทำงานในเขตสีลม.สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเกริก.
๔. นรเศรษฐ์ กมลสุทธิ และคณะ.(๒๕๕๘).ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจสมัครสมาชิกฟิตเนสเซ็นเตอร์.สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยสยาม,สาขาวิชาการตลาด.
๕. รุจิพจน์อินทร์สุวรรณ.(๒๕๕๔).ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการที่ศูนย์ออกกำลังกายอนันต์ไลน์ฟิตเนสของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,สาขาวิชาการตลาด
๖. นาถนัฐฐา ชุ่มจันทร์ .(๒๕๕๗). พฤติกรรมและปัจจัยของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อเครื่องออกกำลังกาย.วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย,สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ,สาขาวิชาธุรกิจอุตสาหกรรม.
๗. สมชาย ลีทองอิน.(๒๕๕๖). ทางเลือกใหม่ของการออกกำลังกาย.วารสารอนามัยและสิ่งแวดล้อม ๗ , ๒ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๖): หน้า ๓๓-๓๗
๘. American College of Sport Medicine, ๗th edition. (๒๐๐๗). *ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.